

assignatura: GEOGRAFIA HISTÒRICA

codi: 21700

professor/a: Enric Mendizábal i Riera (despatx B9-036 / ☎ 93-581 15 77 / ✉ enric.mendizabal@uab.es)

cicle: Segon

Quadrimestre: Segon

crèdits: 5

tipus: Optativa

Horari de classe: Dillunsi dimecres, 11.30-13.00 h.

OBJECTIUS

La geografia històrica és la reconstrucció de les geografies del passat i dels processos que han portat a la realitat geogràfica actual. En aquest curs es farà una visió general del que és la geografia històrica, de quines han estat les principals aportacions en aquesta subdisciplina, de quins són els diversos camins a seguir, de quines utilitats pot tenir per a la geògrafa i geògraf d'avui l'estudi geogràfic del passat.

PROGRAMA

1. Introducció
 - 1.1 Què és la geografia històrica
 - 1.2 El temps i la geografia històrica
 - 1.3 Història de la geografia històrica
 - 1.4 Instruments: arxius, biblioteques, cartoteques, Internet
2. Alguns dels temes de la geografia històrica
 - 2.1 Les idees ambientals
 - 2.2 Demografia històrica
 - 2.3 Els paisatges rurals i el món agrari
 - 2.4 Les ciutats i l'urbanisme
 - 2.5 Les activitats econòmiques
 - 2.6 Les infraestructures
 - 2.7 Espai i poder
 - 2.8 La quotidianitat
3. Geografia històrica: per fer què?
 - 3.1 Els atlas històrics i la cartografia històrica
 - 3.2 El patrimoni
 - 3.3 El Camí de Santiago
 - 3.4 El paisatge del Cid
 - 3.5 La creació de mites i tradicions: Espanya i Catalunya com exemples
 - 3.6 El plaer de l'erudició: paisatge, novel·la, pintura i geografia històrica
 - 3.7 La interpretació i explicació del món

BIBLIOGRAFIA BÀSICA: MANUALS I ALGUNES OBRES REGIONALS

- ARNOLD, D. (2000) *La naturaleza como problema histórico. El medio, la cultura y la expansión de Europa*. Mèxic DF: Fondo de Cultura Económica
- ATKINS, P.; SIMMONS, I.; ROBERTS, B. (1998) *People, land and time. An historical introduction to the relations between landscape, culture and environment*. Londres: Arnold
- BALLART, J.; JUAN, J. (2001) *Gestión del patrimonio cultural*. Barcelona: Ariel
- BUTLIN, R.A. (1993) *Historical Geography through the gates of space and time*. Londres: Edward Arnold
- BUTLIN, R.A.; DODGSHON, R.A. [eds] (1998) *An Historical Geography of Europe*. Oxford: Oxford University Press
- CARRERAS, C.; MUNILLA, G. [coords.] (2001) *Gestió del patrimoni històric*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya
- DODGSHON, R.A. (1998) *Society in time and space. A geographical perspective on change*. Cambridge: Cambridge University Press
- GLACKEN, C.J. (1996) *Huellas en la playa de Rodas. Naturaleza y cultura en el pensamiento occidental desde la Antigüedad hasta finales del siglo XVIII*. Barcelona: Ediciones del Serbal

- GRAHAM, B.; NASH, C. [ed.] (2000) *Modern historical geographies*. Harlow: Longman
- NORTON, W. (1984) *Historical analysis in geography*. Londres: Longman
- PLANHOL, X. DE (1988) *Géographie historique de la France*. París: Fayard
- POUNDS, N.J.G. (2000) *Geografía histórica de Europa*. Barcelona: Crítica
- SIMMONS, I.G. (1994) *Changing the face of the Earth. Culture, environment, history*. Londres: Blackwell
- TAYLOR, P.J. (1999) *Modernities. A geohistorical interpretation*. Cambridge: Polity Press
- TROCHET, J.R. (1998) *Géographie historique. Hommes et territoires dans les sociétés*. París: Nathan
- VILAGRASA, J. [ed.] (2000) *Transformacions territorials a Catalunya (segles XIX-XX)*. Lleida: Pagès

Bibliografia bàsica temàtica

- AGUILÓ, M. (1999) *El paisaje construido. Una aproximación a la idea de lugar*. Madrid: Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos
- BLAUT, J.M. (2000) *Eight eurocentric historians*. Nova York: Guilford
- BURGUEÑO, J. (1995) *De la vegueria a la provincia. La formació de la divisió territorial contemporània als Països Catalans (1790-1850)*. Barcelona: Dalmau
- CARTER, H. (1983) *An introduction to urban historical geography*. Londres: Edward Arnold
- CASASSAS, LL. (2000) *Fires i mercats a Catalunya*. Barcelona: Societat Catalana de Geografia (1^a ed. 1978, Edicions 62)
- CLAVAL, P. (1982) *Espacio y poder*. Mèxic DF: Fondo de Cultura Económica
- COSGROVE, D. [ed.] (1999) *Mappings*. Londres: Reaktion Books
- DROULERS, M. (2001) *Brésil: une géohistoire*. París: PUF
- GARCÍA PÉREZ, G. (2000) *Las rutas del Cid*. Madrid: Polifemo
- GRAHAM, B.; ASHWORTH, G.J.; TUNBRIDGE, J.E. (2000) *A Geography of heritage. Power, culture and economy*. Londres: Arnold
- GRIGG, G. (1982) *The dynamics of agricultural change. The historical experience*. Londres: Hutchinson
- LOWENTHAL, D. (1998) *El pasado es un país extraño*. Madrid: Akal
- MORETTI, F. (2001) *Atlas de la novela europea 1800-1900*. Madrid: Trama
- MUIR, R. (2000) *The New Reading the landscape. Fieldwork in landscape history*. Exeter: University of Exeter Press
- NOGUÉ, J. (1998) *Nacionalismo y territorio*. Lleida: Milenio (segona edició corregida i augmentada)
- PIQUERAS, J.; SANCHIS, C. (1992) *L'organització històrica del territori valencià*. València: Generalitat de Catalunya
- SACK, R.D. (1986) *Human territoriality. Its theory and history*. Cambridge: Cambridge University Press
- SALOM, J. (1992) *Sistema urbano y desarrollo regional en la Comunidad Valenciana*. València: Edicions Alfons el Magnànim
- SERENI, E. (1989) *Storia del paesaggio agrario italiano*. Modena: Laterza
- TORRES, M.P.; PÉREZ, A.; LOIS, R.C. [eds.] (1993) *Los Caminos de Santiago y el territorio*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia
- THROWER, N.J.W. (1996) *Maps and civilization. Cartography in culture and society*. Chicago: Chicago University Press
- TRINDER, B. (1997) *The making of industrial landscape*. Londres: Phoenix
- UNWIN, T. (2001) *El vino y la viña. Geografía histórica de la viticultura y el comercio del vino*. Barcelona: Tusquets
- URTEAGA, L. (1987) *La tierra esquilhada. Las ideas sobre la conservación de la naturaleza en la cultura española del siglo XVIII*. Barcelona: Serbal/CSIC
- VILAR, P. (1966) *Catalunya dins l'Espanya moderna*. Barcelona: Edicions 62 (volum 1, "El medi natural", p. 161-426)
- WRIGLEY, E.A. (1985) *Historia y población. Introducción a la demografía histórica*. Barcelona: Crítica

Advertències

Durant el curs es realitzaran tres sortides; les dates i els llocs encara estan per acabar de concretar. Per poder seguir l'assignatura és del tot recomanable llegir en anglès i francès.

AVALUACIÓ

Un examen final (40% de la nota); una ressenya d'un llibre de geografia històrica (20% de la nota); els informes de les sortides (30% de la nota); participació a classe (10% de la nota).